

százezer forintot” keresni. Gondolom, ezt nem fogják az íróktól elirigyelni. Persze vannak díjak, ösztöndíjak, de pénzese az nincs, még minimálbényi se. Csak meló. Vagy „élvezetes kifáradás”. Vagy kiteljesedés, teremtés, alkotás, ilyesmi. Vagy csak kötelesség.

És akkor O.Z.-ről már nem is beszélek többet. Csak éppen várom a „főkönyvét” is, az *Énekek énekét*. Mert azzal még adósunk.

LÁNG ESZTER

*(Irodalmi Jelen Kiadó, Arad, 2009,
352 oldal, 2500 Ft)*

Pályatükrök ***Húsz portré fiatal alkotókról***

Hogy van-e élet az irodalomban, mármint a tágabban vett pályakezdetesen túl – talán erre az egyszerű, ám hangsúlyos kérdésre keres választ a Magyar Írószövetség és a Kortárs Kiadó közös kötete. A „válaszok” nemcsak a felvett minta, vagyis a húsz főnyi fiatal írószövetségi tag életművének vizsgálata alapján nevezhető reprezentatívnak: már a kötet külleme és szerkesztésmódja is jelzi, hogy a választott szerzők bemuta-

tását nem az öncélúság, hanem a valós teljesítményekből kiinduló kanonikus igény fűti. Viszont a kortárs irodalomról való, talán leginkább értékalapúnak nevezhető gondolkodás problematikusságával maguk a szerkesztők is számolnak előszavukban, még ha csak egy Németh László-idézet erejéig is, miszerint a gyűjteményükbe felvett művészek „ha más-más csillagot követnek is, egy talajon járnak”. Vagyis a szerkesztés során kitértek azon prózai körülmény elől, hogy a jelenkori magyar irodalmi élet megosztott, és ezért a pártatlan válogatás mint olyan eleve lehetetlen, akármi alapján történik is. Nem akarnak pártatlanok és függetlenek lenni; jelen esetben az irodalmi korfa vertikálisán túl azonban a szakma horizontális szempontjai mellékesek, még ha a beválogatás feltétele az írószövetségi tagság is volt. A cél a közös talaj kitapogatása.

Ezt bizonyítja az is, hogy igen nagy számban szerepelnek határon túli szerzők (a húsból összesen kilenc), akik érdekeik miatt kerültek fókuszba, nem pedig valamiféle zavaros túlkompensálás alapján. Hiszen hogyan

lehetne szintetizáló szándékkal anélkül beszélni a jelenkor irodalmáról, hogy mondjuk Orbán János Dénest,

László Noémit, Iancu Laurát vagy Csender Leventét ne említsük meg? Magyar nyelven alkotó magyar szerzőkről van szó, akik nem valamiféle egzotikumot képviselnek, hanem saját magukat. A reprezentativitás érzetét tovább növeli, hogy a tanulmányíró szerzőgárda maga is változtatott (hogy az általam legelmélyültebbnek ítélt tanulmányok íróit emelem csak ki: Pécsi Györgyi, Prágai Tamás, Végh Attila, Wutka Tamás), és a fenti alkotókon kívül is csakugyan a kortársak színe-javát tárgyalja az alapos, ám nem feltétlenül az elvont tudományosság nyelvén megszólaló elemzésekben, gyakran olyan szempontokat is felvetve egy-egy szerző kapcsán, amelyekkel a recepció eddig nem foglalkozott. Például az egyre dagadó Lackfi János-életművet bemutató szöveg a sokoldalú játékoságáról és technikai virtuozitásáról is ismert költő-író kevésbé tárgyalt, ám nem kevésbé fontos, mély áhítattal és metafizikus érdeklődéssel telített oldalát is felvillantja. Szentmártoni János egzisztencialista súlyú műveinek intertextuális terheltségéről szintén tüzetes áttekintést kaphatunk. Térey Jánossal is külön tanulmány foglalkozik, amely az országosan ünnevelt „fenegyerek” művészi világának topográfiáját éppúgy tárgyalja, mint a drámáit jellemző „nyelvi-etikai provokációt”. A „fiatal próza” olyan kiválóságairól is behatóbban és rendszeresebben tájéko-

zódhatunk, mint Szabó Tibor Benjámin vagy Nagy Koppány Zsolt.

De hogy pontosan mit jelent az alcímbe is megemlített és a kortárs kritikában már terminus technicusként használt „fiatal” jelző – pusztán csak annyit, hogy a kötetben felvonultatott alkotók mindegyike negyven alatti; vagy ennél többet is, mondjuk egy sajátos nemzedéki hangot (vagy legalább egy azonos oktávot) – annak meghatározására a „fiatal irodalomban” egyfajta bédekkerként is funkcionálni akaró kötetben nem történt kísérlet. A korábban említett közös talaj, ami tulajdonképpen az Írószövetséggel mint „pozitív közösséggel” egyenlő, a „fiatal” szóval nem játszható egybe gyümölcsöző módon a továbbiakban. Márpedig a szerkesztők reményei szerint lesznek „továbbiak”, és nyílik még lehetőség arra, hogy hasonlóképpen megmutathassák a Magyar Írószövetség kebelén belül alkotó negyven alattiak portréit mind a szó kritikai, mind pedig tényleges értelmében. A kötetet ugyanis Bakos Zoltánnak a szerzőkről készített szuggesztív (és színes) fotói teszik igazán teljessé.

ZSOLNAI GYÖRGY

(Szerkesztette Ekler Andrea és Erős Kinga, Magyar Írószövetség Arany János Alapítványa – Kortárs Kiadó, Budapest, 2009, 192 oldal, 3800 Ft)